

STANE SE ŠVÝCARSKO PRVNÍ ZEMÍ, KTERÁ ZAKÁŽE BEZHOTOVOSTNÍ SPOLEČNOST?

- CZ24 News | 19. února 2023

Stejně jako v sousedním Německu a Rakousku i ve Švýcarsku stále vládne hotovost, i když v mnohem menší míře. Švýcaři však budou mít brzy možnost hlasovat o tom, zda bankovky a mince budou zachovány na neurčito.

Jedná se o vzácnou pozitivní zprávu, které se možná nepřekvapivě nedostalo téměř žádné pozornosti za hranicemi Švýcarska. Pokud mohu soudit, žádná ze známých médií v USA, Velké Británii, Francii, Německu nebo Španělsku se o této zprávě neobtěžovala informovat. Ve skutečnosti jsem ji zaregistroval teprve před několika dny, více než týden poté, co se objevila, protože mi o ní řekl jeden můj známý, který má ve Švýcarsku rodinu.

Takže, tady je základní myšlenka příběhu. Na začátku minulého týdne švýcarská nátlaková skupina s libertariánskými sklony nazvaná **Švýcarské hnutí za svobodu** (FBS) oznámila, že shromáždila dostatečný počet podpisů (111 000), aby vyvolala celostátní referendum o zachování hotovosti pro potomstvo. Pokud by iniciativa prošla, federální vláda by musela zajistit, aby mince a bankovky byly vždy k dispozici v dostatečném množství. Navíc by se o jakémkoli pokusu nahradit švýcarský frank jinou měnou – dost možná by šlo o odkaz na digitální měnu centrální banky – muselo rovněž hlasovat.

Od [agentury Reuters](#):

Podle nátlakové skupiny, která v pondělí shromáždila dostatečný počet podpisů pro zahájení lidového hlasování o této otázce, dostanou švýcarští občané možnost pokusit se zajistit, aby se jejich ekonomika nikdy nestala bezhotovostní.

Hnutí za svobodné Švýcarsko (FBS) tvrdí, že hotovost hraje v mnoha ekonomikách stále menší roli, protože ve stále více digitalizovaných společnostech se elektronické platby stávají standardem pro transakce, což státu usnadňuje kontrolu jednání občanů.

Chtějí, aby se do švýcarského měnového zákona, který upravuje způsob, jakým centrální banka a vláda řídí peněžní zásobu, doplnila klauzule, která stanoví, že v oběhu musí vždy zůstat „dostatečné množství“ bankovek nebo mincí...

Podle švýcarského systému přímé demokracie by se návrh stal zákonem, pokud by jej schválili voliči, ačkoli o způsobu provádění tohoto zákona by rozhodovala vláda a parlament.

FBS tvrdí, že v mnoha ekonomikách včetně Švýcarska hotovost ztrácí na významu, protože do popředí se dostávají digitální platební metody, které státu a centrální bance usnadňují sledování chování občanů.

Je zřejmé, že zbavení se hotovosti není pouze otázkou transparentnosti, jednoduchosti nebo bezpečnosti, ale nese s sebou také obrovské nebezpečí totalitního dohledu, uvedl prezident FBS Richard Koller na internetových stránkách skupiny.

Hotovost ve Švýcarsku stále kraluje, i když v mnohem menší míře

Stejně jako v sousedním Německu a Rakousku, i ve Švýcarsku stále vládne hotovost, i když se její role v posledních letech výrazně zmenšila. [Podle výsledků](#) posledního průzkumu Švýcarské národní banky o výdajových zvyklostech lidí, který byl proveden na podzim roku 2020, má 97 % Švýcarů stále v peněžence nebo doma hotovost na pokrytí každodenních výdajů, což je výrazně více než ve většině zemí.

Čtyřicet procent transakcí bylo stále prováděno za použití hotovosti, což je rovněž více než u mnoha evropských sousedů Švýcarska, kteří jsou na tom s používáním hotovosti lépe, jako je Velká Británie ([přibližně 15 %](#)), Švédsko ([méně než 10 %](#)) a Norsko ([3-4 %, což je nejnižší míra používání hotovosti na světě](#)). To je však méně než před třemi lety, kdy to bylo přibližně 70 %. Navíc z hlediska hodnoty transakcí debetní karta nedávno předstihla hotovost jako platební metoda s nejvyšším podílem u jednorázových plateb.

„Výsledky průzkumu ukazují, že z hlediska počtu provedených plateb je hotovost i nadále nejčastěji používaným platebním nástrojem švýcarského obyvatelstva,“ uvedl Fritz Zurbrugge, tehdejší viceprezident správní rady Švýcarské národní banky. „Ve srovnání s rokem 2017, kdy byl proveden první průzkum platebních metod, však její podíl na používání výrazně poklesl. Pandemie koronaviru dala tomuto přechodu od hotovostních k bezhotovostním platebním metodám další impuls.“

Jak čtenáři dobře vědí, pandemie rychle zintenzivnila již dříve existující síly, především kvůli neopodstatněným obavám, že by hotovost mohla zhoršit šíření COVID. Tyto obavy byly podněcovány a zveličovány mainstreamovými médii a využity některými maloobchodníky (např. britským supermarketem [Tesco](#)) k ospravedlnění nabádání všech zákazníků, aby se vyhýbali platbám v hotovosti. Dokonce i dnes, kdy je většina opatření v oblasti veřejného zdraví (přínejmenším nefarmaceutických) odsunuta do pozadí, maloobchodníci v některých zemích nadále odmítají hotovostní platby.

Tři jedinečné výhody hotovosti podle SNB

Datum referenda o iniciativě týkající se hotovosti ještě nebylo stanoveno. Ve videoreportáži, kterou k této otázce natočila společnost Swiss Info, bylo zdůrazněno, že žádná z hlavních švýcarských politických stran tuto iniciativu nepodporuje. Zdůraznila také libertariánské zásluhy FSB a zároveň přirovnala hotovostní iniciativu k neúspěšné iniciativě za suverénní peníze z června 2018, známé také jako Vollgeld, která se snažila skoncovat s bankovníctvím s částečnými rezervami tím, že zahrnuje tvorbu skripturálních peněz do zákonného mandátu Švýcarské národní banky (SNB).

SNB se proti tomuto referendu postavila. Zatím není jasné, co si myslí o peněžní iniciativě. Oficiálně řečeno, **centrální banka nepreferuje, zda lidé platí hotovostí nebo digitálními alternativami. Důležitá je svoboda volby.** Ve svém projevu z loňského listopadu nazvaném „Oblíbená, ale pod tlakem – hotovost v digitálním věku“ zdůraznil místopředseda správní rady SNB Martin Schlegel, tři hlavní výhody, které má hotovost oproti digitálním platbám:

Zaprvé, hotovost umožňuje přehlednou a jednoduchou správu peněz. S bankovkami a mincemi je snazší mít své výdaje pevně pod kontrolou. Stačí otevřít peněženku, abyste zjistili, zda si můžete dovolit další výdaje. Z dobrého důvodu rodiče obvykle dávají dětem kapesné v hotovosti. Naproti tomu když přiložíte plastovou kartu k platebnímu terminálu, vidíte jen částku, která bude v budoucnu odepsána z vašeho účtu.

Za druhé, hotovost díky svému jednoduchému použití umožňuje každému podílet se na

ekonomice. a společenského života. K placení mincemi a bankovkami nepotřebujete účet ani mobilní telefon ani nepotřebujete mít vztah k digitálním technologiím.

Za třetí, při platbě v hotovosti nemusíte uvádět osobní údaje, jako je jméno nebo číslo karty. Při elektronických platbách se však informace o osobách provádějících platbu a jejich platebním chování ukládají.

Aby mohli lidé tyto výhody využívat i nadále, musí SNB, podle Schlegela, pomoci zachovat švýcarskou hotovostní infrastrukturu, která zahrnuje provozovatele zpracovávající hotovost a komerční banky. Znamená to také zajistit, aby obchody i nadále přijímaly bankovky a mince při nákupech.

Ale než začneme předbíhat, ani ve Švýcarsku se výsledek referenda nestává automaticky zákonem. Jak upozornil čtenář NC Irrational, existuje [spousta případů](#), kdy švýcarská vláda, parlament, soudy a úřední orgány odložily a/nebo zmírnily nežádoucí legislativu schválenou veřejností.

Norská „hotovostní krize“

V některých zemích, které jsou na cestě k plně bezhotovostní existenci dále, již centrální banky a vlády podnikají kroky k zachování hotovostních služeb. Patří mezi ně i Norsko. V průzkumu z roku 2021 tamní centrální banka Norges Bank zjistila, že mnoho komerčních bank v zemi již přestalo poskytovat hotovostní služby. To se stalo hlavním faktorem při takzvané „hotovostní krizi“ v květnu 2022, kdy po celé zemi na několik hodin vypadly karetní terminály a miliony lidí nemohly provádět transakce.

Tato krize zdůraznila trvalý význam hotovosti, kterou Schlegel označuje za „obzvláště odolnou vůči krizím“:

Bankovkami můžete platit i v případě, že přestane fungovat terminál pro platební karty. Nebo váš mobilní telefon nemá signál nebo nejde elektrina. Hotovost proto slouží jako důležitá záloha v případě lokálních – nebo dokonce rozsáhlých – problémů jež vedou k nemožnosti plateb kartou nebo aplikací.

Zdá se, že norská „hotovostní krize“ [podnítila vládu](#) i Norges Bank k posílení hotovostních služeb a práva platit bankovkami a mincemi. V září 2022 předložilo ministerstvo spravedlnosti a připravenosti na mimořádné události návrh na změnu zákona, který má posílit právo na placení v hotovosti, přičemž fyzické podniky by ji měly přijímat a u dalších služeb by byla zavedena ustanovení pro zvážení individuálních případů.

Zároveň však většina centrálních bank včetně Norges Bank a SNB zkoumá možnost, že v nepříliš vzdálené budoucnosti zavede vlastní digitální měny centrálních bank neboli CBDC. Ačkoli většina centrálních bank opakovaně uvedla, že CBDC budou po svém spuštění existovat vedle hotovosti, neexistuje žádná záruka, že se tak stane, ani za jakých podmínek.

V roce 2019 se na stránkách MMF [objevil příspěvek](#) na blogu s názvem „*Inkasování, jak zařídit, aby záporné úrokové sazby fungovaly*„. Článek vycházel ze studie pracovníků MMF jenž navrhovala zavedení systému dvou měn tak aby se hotovost vůči elektronickým penězům postupně znehodnocovala, což by centrální bance umožnilo nastavit „tak vysoký záporný úrok, jaký by byl nezbytný pro boj s recesí, aniž by to vyvolalo rozsáhlé nahrazování hotovosti“.

Jak poukazují sami autoři příspěvku, zavedení takového systému „by vyžadovalo významné úpravy finančního a právního systému v každé zemi. Zejména, by bylo třeba vyřešit základní otázky týkající se měnového práva a zajistit soulad s právním rámcem MMF. Také by to vyžadovalo obrovské komunikační úsilí.,,

Důvodem je skutečnost, že většina lidí ve většině zemí by se při řádné konzultaci patrně rozhodla nežít v ekonomice, kde by úrokové sazby byly výrazně pod nulou a hotovost by ze zákona a z podstaty věci neustále ztrácela na hodnotě. Pravděpodobně by také raději nežili v ekonomice založené na CBDC, kde by převážně centrální banky měly bezprecedentní dohled a kontrolní pravomoci nad obyvatelstvem.

Velkým problémem je, že se s veřejností, ať už v Nigérii, Velké Británii, USA, Rusku, Brazílii nebo eurozóně, nekonzultuje. A právě proto je dění ve Švýcarsku potenciálně tak důležité. Přinejmenším se o této otázce povede veřejná debata.

Jak poznamenal prezident FBS Richard Koller, prosazení takových záruk přístupu k hotovosti v Evropské unii by znamenalo „téměř nemožný“ proces získání souhlasu všech 27 členských států. Znamenalo by to také takovou míru veřejné konzultace, zastoupení a odpovědnosti, která na úrovni EU jednoduše neexistuje.

Pokud by referendum FBS o zachování hotovosti skutečně prošlo a vláda by skutečně přijala legislativu, aniž by ji příliš rozmělnila, Švýcarsko by se mohlo stát potenciálním „evropským vzorem pro obranu hotovosti,,,“ říká Koller. A to by podle názoru tohoto skromného blogera bylo dobře.

AUTOR: Nick Corbishley

ZDROJ: [1](#) / [2](#)

Překlad: Admin Nekorektní TOP-CZ